

Socialdepartementet

s.remissvar@regeringskansliet.se
alica.selmanovic@regeringskansliet.se

Stockholm 2021-01-04

**REMISSYTTRANDE;
Promemorian Särskilda begränsningar för att förhindra spridning av
sjukdomen covid-19
(Ert diarienummer S2020/09963)**

Visita är bransch- och arbetsgivarorganisation för den svenska besöksnäringen. Visita samlar ca 5 550 medlemsföretag med runt 8 260 arbetsställen, huvudsakligen hotell, restauranger, caféer, nöjesrestauranger, cateringföretag, konferensanläggningar, spa, campingföretag, vandrarhem, skidanläggningar, nöjes- och djurparker, turistbyråer samt turist- och eventföretag. Visita tecknar branschens kollektivavtal och är en medlemsorganisation i Svenskt Näringsliv. Som branschorganisation hjälper Visita företagen att växa och utvecklas och är besöksnäringens företrädare i politiska frågor.

Visita har tagit del av rubricerad promemoria och får härmed inkomma med följande.

YTTRANDE

Förslagen i promemorian

I promemorian föreslås en ny förordning om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 samt en ny förordning om tillfällig stängning av vissa handelsplatser för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19. Det föreslås även en förordning om ändring i offentlighets- och sekretessförordningen.

Förslagen har sin grund i lagrådsremissen Covid-19-lag som beslutades av regeringen den 28 december 2020. Förslagen förutsätter att det tas fram en efterföljande proposition och att riksdagen därefter beslutar att godta regeringens förslag.

Förordningen om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19

Den föreslagna förordningen om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 omfattar bestämmelser om allmänna sammankomster och offentliga tillställningar, gym- och sportanläggningar, badhus, handelsplatser och platser för privata sammankomster. Den innehåller bestämmelser om bl.a. begränsningar av antalet

deltagare eller besökare. Ytterligare föreskrifter om smittskyddsåtgärder ska få meddelas av Folkhälsomyndigheten.

Avsikten är att förordningen (2020:141) om förbud mot att hålla allmänna sammankomster och offentliga tillställningar ska upphävas i samband med att förordningen om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 träder i kraft.

Enligt förslaget i promemorian ska förordningen innebära bl.a. och i huvudsak följande.

- Den som anordnar en allmän sammankomst eller offentlig tillställning ska begränsa antalet deltagare till högst åtta. En allmän sammankomst som hålls för religionsutövning med anledning av dödsfall får dock ha högst 20 deltagare.
- Kravet på begränsning av antalet deltagare ska inte gälla för allmänna sammankomster och offentliga tillställningar med högst 300 deltagare, om
 1. var och en av deltagarna anvisas en sittplats med minst en meters avstånd till andra deltagare, och
 2. det även i övrigt skapas förutsättningar för deltagarna att hålla det avståndet till varandra vid sammankomsten eller tillställningen.Två deltagare som är i sällskap med varandra får anvisas sittplatser närmare än en meter från varandra.
- Länsstyrelsen ska få meddela föreskrifter om att den som anordnar en allmän sammankomst eller offentlig tillställning inom länet eller en del av det ska begränsa antalet deltagare i större omfattning än som anges ovan. Länsstyrelsen ska ge smittskyddsläkaren och Folkhälsomyndigheten tillfälle att yttra sig innan den meddelar sådana föreskrifter.
- Den som bedriver verksamhet i form av en gym- eller sportanläggning för inomhusaktivitet eller ett badhus ska
 1. begränsa antalet besökare på ett sätt som är säkert från smittskydds-synpunkt,
 2. utforma lokaler och tillhörande områden utomhus på ett sådant sätt att trängsel undviks och att besökare kan hålla ett från smittskyddssynpunkt säkert avstånd från varandra, och
 3. utforma in- och utpassage till lokalen och tillhörande områden utomhus på ett sådant sätt att trängsel undviks.
- Den som bedriver verksamhet på en handelsplats ska
 1. begränsa antalet kunder och andra besökare på ett sätt som är säkert från smittskyddssynpunkt,

2. utforma lokaler och tillhörande områden utomhus på ett sådant sätt att trängsel undviks och att kunder och andra besökare kan hålla ett från smittskyddssynpunkt säkert avstånd från varandra, och

3. utforma in- och utpassage till lokalen och tillhörande områden utomhus på ett sådant sätt att trängsel undviks.

- Den som bedriver verksamhet i form av en galleria eller ett varuhus ska vidta särskilda smittskyddsåtgärder i syfte att undvika att kunder och andra besökare uppehåller sig på inomhustorg eller inom andra liknande områden.

- Den som inom ramen för en verksamhet som bedrivs yrkesmässigt, använder eller upplåter en lokal eller ett annat utrymme inomhus för en tillställning eller någon annan liknande privat sammankomst, får endast använda eller upplåta lokalen eller utrymmet till en sammankomst med högst åtta deltagare. Serveringsställen omfattas inte av regeringens bemyndigande i den föreslagna covid-19-lagen och träffas därför inte av denna del i förslaget till förordning.

Förordningen föreslås träda i kraft den 10 januari 2021 och upphöra att gälla vid utgången av september 2021.

Förordningen om tillfällig stängning av vissa handelsplatser för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19

Den föreslagna förordningen om tillfällig stängning av vissa handelsplatser för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 har enligt promemorian förberetts för att säkerställa att det finns beredningsunderlag för sådana åtgärder, om regeringen skulle behöva agera mycket skyndsamt för att önskad effekt ur smittskyddshänseende ska kunna uppnås. Förordningen skulle innebära – om den i framtiden beslutas av regeringen och träder i kraft – att gallerior och varuhus tillfälligt ska hållas stängda för allmänheten. Undantag får göras för viss verksamhet som bedrivs i gallerian eller varuhuset.

Enligt förslaget i promemorian ska förordningen innehålla följande reglering.

- Den som bedriver verksamhet i form av en galleria eller ett varuhus ska hålla verksamheten stängd för allmänheten. Detsamma gäller den som driver en butik, en serviceinrättning, en gym- eller sportanläggning, ett serveringsställe eller annan verksamhet som riktar sig till allmänheten och som är belägen i gallerian eller i ett varuhus som inrymmer flera verksamheter.

- Kravet att verksamheten ska hållas stängd för allmänheten gäller inte

1. i fråga om livsmedelsbutiker, apotek, hälso- och sjukvårds-inrättningar, tandvårdsinrättningar och särskilt samhällsviktig verksamhet som är belägen i gallerian eller varuhuset, eller

2. en butik, en serviceinrättning, en gym- eller sportanläggning, ett serveringsställe eller annan verksamhet som är belägen i en galleria eller ett varuhus men som har en utomhustré, under förutsättning att tillträde från lokalen till gallerian eller varuhuset i övrigt inte är möjligt.

- Giltighetstiden ska vara högst en månad om det skulle bli aktuellt för regeringen att besluta om förordningen.

Ändringen i offentlighets- och sekretessförordningen

Ändringen i offentlighets- och sekretessförordningen innebär att viss sekretess ska gälla i fråga om tillsyn enligt den föreslagna covid-19-lagen. Ändringen föreslås träda i kraft den 10 januari 2021.

Olika restriktioners påverkan på företagen i besöksnäringen hittills

Företagen i besöksnäringen – restauranger, hotell, konferensanläggningar, nöjesparker, nattklubbar, skidanläggningar och campingplatser m.m. – har drabbats oerhört hårt till följd av coronapandemin och de restriktioner som redan har införts i samband med denna. Särskilt hårt har företagen drabbats av restriktionerna i lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen med anslutande föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2020:37) från Folkhälsomyndigheten samt förordningen (2020:114) om förbud mot att hålla allmänna sammankomster och offentliga tillställningar.

Förordningen om förbud mot att hålla allmänna sammankomster och offentliga tillställningar innehåller sedan den 24 november 2020 en huvudregel om att allmänna sammankomster och offentliga tillställningar med fler än åtta deltagare tills vidare inte får hållas inom Sverige. Det tidigare gällande undantaget från deltagarbegränsningen vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar som hålls på serveringsställen som omfattas av lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder har upphört. Undantaget för så kallade arrangemang med sittande publik och möjligheten att då tillåta högst 300 deltagare kvarstår däremot i förordningen. Vid allmänna sammankomster för religionsutövning som hålls med anledning av dödsfall – det vill säga begravningar – får antalet deltagare vara högst 20.

Länsstyrelserna har meddelat föreskrifter om en begränsning till högst åtta deltagare vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar inom länet, även vid så kallade arrangemang med sittande publik.

Regeringen har dessutom beslutat om förordningen (2020:956) om tillfälligt förbud mot servering av alkohol, som innebär att det sedan den 20 november 2020 och till utgången av februari 2021 är förbjudet att servera alkohol på serveringsställen mellan kl. 22.00 och 11.00. Detta förbud har senare skärpts till att gälla mellan kl. 20.00 och 11.00 från

och med den 24 december 2020 till och med den 15 januari 2021 och därefter återgå till ett förbud mot alkoholserving mellan kl. 22.00 och 11.00.

Visita är helt och fullt på det klara med att människors hälsa alltid måste sättas i främsta rummet och vi har mycket stor respekt och förståelse för att olika typer av åtgärder måste vidtas för att motverka spridningen av covid-19. I detta ligger också att förändringar kan komma att behöva ske och ytterligare åtgärder vidtas beroende på hur smittspridningen utvecklas. Visita och våra medlemsföretag har nu i snart tio månaders tid vidtagit en mängd åtgärder för att bidra till att motverka smittspridning och för att efterleva de restriktioner som gäller och vi ser detta som en självklar och viktig uppgift.

Det företagen nu så akut behöver – och har behövt under en längre tid – är i första hand rimliga förutsättningar att bedriva sina verksamheter på ett så normalt och fungerande sätt som möjligt. De restriktioner som har införts i samband med coronapandemin innebär för de flesta av Visitas medlemsföretag mycket allvarliga begränsningar i och i vissa fall ett fullständigt omöjliggörande av driften av verksamheten, i praktiken ett näringsförbud.

Visita har under lång tid framfört att det måste vara högt prioriterat att lätta på eller helt upphäva de restriktioner som finns så snart det bedöms vara möjligt och rimligt ur ett smittskyddsperspektiv. Det behövs i det sammanhanget också en konkret och tydlig plan framåt från såväl politiken som från myndigheterna samt ett aktivt arbete i dialog med näringen för när och hur sådana förändringar ska ske, så att företagen successivt och under ansvarstagande former kan återstarta sina verksamheter och bidra till sysselsättning.

Visitass synpunkter på förslagen i promemorian

Förordningen om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19

Visita inser att det mot bakgrund av rådande situation beträffande spridningen av covid-19 finns behov av att införa och reglera möjligheten till olika typer av nödvändiga begränsningar och restriktioner i verksamheter och i vissa andra sammanhang. Som vi har framfört vid olika tillfällen har de regelverk som hittills använts för att införa begränsningar i syfte att motverka smittspridning kommit att medföra uppenbar inkonsekvens och helt skilda förutsättningar för olika typer av verksamheter.

Serveringsställen har omgärdats av starkt begränsande regler genom lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen och Folkhälsomyndighetens föreskrifter i anslutning till den lagen. Förordningen om tillfälligt förbud mot servering av alkohol har på ett mycket ingripande sätt beskurit serveringsställets möjligheter att bedriva sina verksamheter. Natklubbar och konsertarrangörer har inte kunnat bedriva

verksamhet på grund av nyss nämnda regler i kombination med förordningen om förbud mot att hålla allmänna sammankomster och offentliga tillställningar. För nöjesparkerna har reglerna medfört att de tvingats hålla helt stängt. Samtidigt har andra verksamheter – som inte är serveringsställen och inte heller omfattas av ordningslagens regelverk – varit oförhindrade att bedriva sina verksamheter på i stort sätt samma sätt som vanligt. Det vill säga, vissa verksamheter har i praktiken belagts med näringsförbud samtidigt som andra är i princip opåverkade ur ett regelperspektiv.

Att enbart vissa typer av verksamheter på detta sätt omfattas av mycket ingripande och begränsande regler är inte acceptabelt och rimligen inte heller effektivt ur smittspridningsperspektiv. Om olika former av begränsningar bedöms vara nödvändiga för att förhindra smittspridning bör det finnas möjlighet att införa dem i större delar av samhället än vad som nu är fallet. Den föreslagna covid-19-lagen och den nu föreslagna anslutande förordningen kan bidra till att komma till rätta med denna problematik och öka legitimiteten i regleringen av olika typer av begränsningar i syfte att motverka smittspridning.

Eventuella begränsningar måste övervägas noggrant och vara proportionerliga

De förordningar som föreslås i promemorian är i grunden mycket ingripande eftersom de medför inskränkningar i grundläggande fri- och rättigheter som mötes- och demonstrationsfrihet, näringsfrihet och egendomsskydd, samt få negativa ekonomiska konsekvenser för privatpersoner och företag. Visita vill därför betona den mycket stora vikten av att nödvändigheten av olika typer av restriktioner samt omfattningen av och innehållet i dem alltid övervägs mycket noggrant. Mer omfattande och långtgående restriktioner än vad som verkligen bedöms vara nödvändigt och proportionerligt för att motverka smittspridning måste alltid undvikas. Det är mycket viktigt att eventuella begränsningar som införs verkligen är nödvändiga för att förhindra spridning av covid-19 och att det finns en tydlig och motiverad koppling mellan begränsningen och den eftersträfvade effekten på smittspridningen.

Införda begränsningar måste omprövas löpande och upphävas snarast möjligt

På motsvarande sätt som det måste ske en noggrann avvägning av behovet av införande av olika restriktioner och utformningen av dem är det av stor vikt att de också bedöms och omprövas löpande. Så snart regler som på olika sätt begränsar eller hindrar verksamheterna inte längre kan motiveras måste de också upphävas.

En strukturerad dialog med näringarna måste byggas upp

Som Visita i olika sammanhang tidigare har framhållit har vi under året tvingats konstatera att olika former av restriktioner kopplade till coronapandemin närmast regelmässigt har meddelats genom ett plötsligt besked på en presskonferens och utan

föregående dialog med eller information till Visita. Detta har varit långt ifrån tillfredsställande och åtgärder måste vidtas för att utveckla och förbättra kommunikationen med näringarna inför olika typer av begränsande regleringar.

Visita vill mot denna bakgrund åter upprepa och framhålla att det genom regeringens försorg snarast bör inrättas ett samordningskansli med uppgift att strukturera och prioritera dialogen med relevanta branschorganisationer och andra intressenter när det gäller det eventuella införandet av begränsande regler. En sådan dialog bör även omfatta löpande redovisning av det fortsatta behovet av införda restriktioner samt samråd om när restriktionerna kan upphävas eller lättas på.

Begränsningen av antalet deltagare vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar bör inte gälla serveringsställen och bör göras mer flexibel

Visita anser att åtgärder måste vidtas för att säkerställa att olika typer av restriktioner som beslutas präglas av träffsäkerhet och rimlighet utifrån föreliggande behov. Ett exempel på en reglering som inte har burit nu nämnd prägel är begränsningen av antalet deltagare vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar. Där har samma begränsning av tillåtet antal deltagare gällt utan beaktande av lokalens eller områdets storlek. Nu gällande begränsning till högst åtta deltagare – antalet har varierat och tidigare varit 500 och senare 50 – gäller oavsett hur stort utrymme eller område som den allmänna sammankomsten eller den offentliga tillställningen arrangeras på och oavsett vilka åtgärder för att motverka smittspridning som arrangören vidtar.

Den föreslagna förordningen innebär att huvudregeln med en begränsning till högst 8 deltagare i samband med allmänna sammankomster och offentliga tillställningar bibehålls samt att undantag även fortsättningsvis görs endast för så kallade arrangemang med sittande publik – där högst 300 deltagare tillåts under vissa förutsättningar – samt begrävningar – där högst 20 deltagare tillåts. Bestämmelserna i förordningen om förbud mot att hålla allmänna sammankomster och offentliga tillställningar föreslås alltså överföras oförändrade till den nya förordningen. Visita ifrågasätter rimligheten i att denna statiska reglering föreslås gälla även fortsatt.

Visitans uppfattning är att det omgående måste återinföras ett undantag för serveringsställen när det gäller begränsningen av antalet deltagare vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar. Serveringsställen omfattas för närvarande av mycket omfattande krav på åtgärder enligt lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen och Folkhälsomyndighetens föreskrifter i anslutning till den lagen för att motverka spridning av covid-19. Inga andra näringsverksamheter i samhället omgärdas av så rigorösa krav eller har vidtagit så stora förändringar i sina verksamheter för att minimera risken för smitta som just serveringsställen. Kommunerna utövar tillsyn över att serveringsställena följer de aktuella reglerna och har rätt att besluta om de

förelägganden och förbud som behövs för att reglerna ska följas. Den statistik Visita har tagit del av beträffande smittspridning på serveringsställen visar också att den reglering som gäller för serveringsställen och de åtgärder som företagen vidtagit där för att motverka smittspridning har god effekt. Enligt en granskning som SVT gjort och publicerade den 12 november 2020 var det mycket få – enbart fem procent – av de covidfall som smittskyddsmyndigheterna rapporterat till Folkhälsomyndigheten som kunde kopplas till serveringsställen. Senare statistik talar för att smittspridningen på serveringsställen är ännu mindre omfattande än så.

Ovanstående talar enligt Visitas uppfattning för att allmänna sammankomster och offentliga tillställningar som hålls på serveringsställen som omfattas av lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen inte bör omfattas av begränsningar i antalet deltagare.

Visita vill vidare med kraft framhålla vikten av att åtgärder vidtas för att skapa regleringar för arrangemang som utgör allmänna sammankomster och offentliga tillställningar som är flexibla och tar hänsyn till möjligheterna att bedriva verksamheterna på ett sätt som är säkert från smittskyddssynpunkt och beaktar de åtgärder som verksamheterna vidtar i detta syfte. De verksamheter som idag och sedan lång tid är förhindrade att driva sina verksamheter – nöjesparker, konsertarrangörer, nattklubbar m.fl. – måste snarast möjligt få förutsättningar att verka igen under säkra förhållanden. När nu olika typer av smittskydds begränsande åtgärder sprids över större delar av samhället måste rimligen förutsättningarna öka för att lätta på restriktionernas innehåll.

Vissa förtydliganden krävs beträffande serveringsställen

I den föreslagna förordningens 5 kap. riktas vissa krav mot ”den som bedriver verksamhet på en sådan handelsplats som avses i 9 § lagen (2021:000) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19. Även verksamheter i form av serveringsställen bedrivs på sådana handelsplatser. Det bör i förordningen – i syfte att undvika oklarheter och dubbelreglering – tydliggöras att förordningen i denna del inte omfattar serveringsställen som omfattas av lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen.

Enligt den föreslagna 6 kap. 1 § i förordningen ska gälla att den som inom ramen för en verksamhet som bedrivs yrkesmässigt, använder eller upplåter en lokal eller ett annat utrymme inomhus för en tillställning eller någon annan liknande privat sammankomst, får endast använda eller upplåta lokalen eller utrymmet till en sammankomst med högst åtta deltagare. I promemorian noteras (s. 20) att det inte är ovanligt att privata sammankomster hålls på restauranger och andra serveringsställen samt att serveringsställen dock inte omfattas av bemyndigandet i 11 § i förslaget till covid-19-

lag och därför inte träffas av detta förslag i promemorian. Visita anser att det även i anslutning till denna paragraf i förordningen – till undvikande av missförstånd – uttryckligen bör anges att den inte omfattar sådana serveringsställen som omfattas av lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen.

Verksamheternas rätt till ekonomisk kompensation måste regleras

Det kan konstateras att de föreslagna förordningarna inte innehåller några bestämmelser om ersättning till företagen för de ekonomiska konsekvenser som begränsningar enligt förordningarna och/eller tillkommande anslutande föreskrifter kommer att medföra för dem. Visita ser detta som en mycket allvarlig brist som måste korrigeras. Se mer om detta under särskild rubrik nedan.

Förordningen om tillfällig stängning av vissa handelsplatser för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19

Den föreslagna regleringen är mycket ingripande. Den skulle – om den framöver beslutas av regeringen och därmed träder i kraft – innebära att den som bedriver verksamhet i form av en galleria eller ett varuhus åläggs att hålla verksamheten stängd för allmänheten. Detsamma gäller den som driver en butik, en serviceinrättning, en gym- eller sportanläggning, ett serveringsställe eller annan verksamhet som riktar sig till allmänheten och som är belägen i gallerian eller i ett varuhus som inrymmer flera verksamheter.

Visita vill betona att det är av största vikt att mer omfattande och långtgående restriktioner än vad som verkligen bedöms vara nödvändigt och proportionerligt för att motverka smittspridning alltid undviks. En aktivering av en förordning om tillfällig stängning måste alltså undvikas så långt det är möjligt och alltid föregås av andra, mindre ingripande, åtgärder.

Det föreslagna undantaget för serveringsställen och andra verksamheter som är belägna i en galleria eller ett varuhus men som har en utomhusentré, under förutsättning att tillträde från lokalen till gallerian eller varuhuset i övrigt inte är möjligt, välkomnas av Visita som nödvändigt.

Som framgår nedan anser Visita att det är helt nödvändigt att det samtidigt med den reglering som föreslås i promemorian även införs regler om verksamheternas rätt till direkt ersättning för de ekonomiska konsekvenser som olika restriktioner medför.

Det måste införas regler om verksamheternas rätt till ekonomisk kompensation

I promemorian föreslås inga bestämmelser som behandlar verksamheternas rätt till ekonomisk kompensation från staten i samband med olika typer av restriktioner eller

förbud. I stället görs – på samma sätt som i förslaget till covid-19-lag – bedömningen att frågan om ekonomisk ersättning bör övervägas inom ramen för det arbete som löpande bedrivs för att lindra de ekonomiska verkningarna av covid-19 för företag, löntagare och andra aktörer i Sverige. Enligt Visitas uppfattning är detta långt ifrån tillräckligt. Det är tydligt att den modell som hittills tillämpats med ett lapptäcke av stödåtgärder har tydliga nackdelar vad gäller både träffsäkerhet och utbetalningstider. En pandemilag med anslutande förordningar som inte också omfattar ett stödsystem kommer att öka de ekonomiska riskerna i samhällsekonomin och därmed risken för avvecklingar och uppsägningar samt givetvis minska investeringsviljan.

Visita ser det som oacceptabelt att införa regler som begränsar och eventuellt förbjuder verksamheter utan att det samtidigt regleras att och hur staten ska kompensera verksamheterna för den skada som sådana restriktioner medför för dem. I anslutning till såväl lagen om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 som lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen bör det införas tydliga regler om att statlig ekonomisk kompensation ska utgå till företag och andra verksamheter som drabbas av restriktioner.

Hos Visita råder ingen som helst tvekan om att människors hälsa alltid måste gå först och vi och våra medlemsföretag följer de regleringar, råd och riktlinjer som kommer från myndigheterna i denna allvarliga situation. Vi inser det ansvar vi och våra medlemsföretag har för att medverka till att förhindra spridning av covid-19. Visita har löpande informerat medlemsföretagen om regleringar och råd från myndigheterna i syfte att bidra till att motverka smitta av covid-19. Vi inser också att det kan finnas behov av regleringar som möjliggör ytterligare åtgärder för att begränsa smittspridningen av covid-19. Visita ifrågasätter därför inte den saken i sig. Vi vill dock tydligt betona den mycket stora vikten av att det införs ett system för och en reglering av möjlighet för företagen att få direkt ersättning för de förluster och skador som kan uppkomma vid tillämpning av de föreslagna reglerna och om vissa verksamheter stängs ned eller på annat sätt begränsas med stöd av dem. Ett sådant system behöver omfatta full täckning för åsamkad skada på försäljningen och det behöver vara automatiskt i så måtto att utbetalning kan ske i samma månad som restriktionen meddelas. I det fall det är nödvändigt att styrka intäktsbortfallet bör detta byggas in i en efterkontrollkonstruktion, exempelvis att skadan ska styrkas inom viss tid och på visst sätt. Det är också viktigt att inte bara direkta skador omfattas, utan även indirekta och detta behöver vara tydligt. Om man stänger ner eller begränsar öppettiderna för exempelvis ett köpcentrum kommer detta att få uppenbara konsekvenser även för restauranger, caféer och andra serveringsställen där och dessa behöver då kompenseras.

Här finns också anledning att framhålla att försäkringsbolagen i nuläget nekar företagen ersättning för skador till följd av restriktioner kopplade till covid-19. Skäl till detta är

bl.a. att det i de fall företagen har en så kallad epidemiavbrottsförsäkring i sina företagsförsäkringar så är ett villkor för att försäkringen ska träda in att myndigheternas ingripanden som föranlett avbrott har grundat sig på bestämmelser i smittskyddslagen eller livsmedelslagen.

Enligt vår uppfattning måste de i promemorian föreslagna nya reglerna kombineras med ett system för ersättning till företagen som kompensation för intäktsförluster till följd av föreliggande och eventuella kommande restriktioner och myndighetsbeslut.

Synnerligen ingripande restriktioner riktade mot företag i besöksnäringen har den senaste tiden kommit slag i slag. Restriktionerna hämmar högst påtagligt möjligheten för företagen i besöksnäringen att bedriva sina verksamheter på ett sätt som ens är i närheten av det normala. Företagens behov av statligt stöd för att kompensera den svårt negativa ekonomiska inverkan olika typer av begränsande regler har är inte bara uppenbart utan även direkt akut för att förhindra massuppsägningar och konkurser.

Med vänlig hälsning



Jonas Siljhammar
VD



Stefan Lundin
Chefsjurist

Socialdepartementet

s.remissvar@regeringskansliet.se
alica.selmanovic@regeringskansliet.se

Stockholm 2021-01-05

**KOMPLETTERANDE REMISSYTTRANDE;
Promemorian Särskilda begränsningar för att förhindra spridning av
sjukdomen covid-19
(Ert diarienummer S2020/09963)**

Visita gav den 4 januari 2021 in remissyttrande över rubricerad promemoria. Vi finner angelägna skäl att härmed inkomma med komplettering till det ingivna yttrandet enligt följande, eftersom vi har uppfattat allvarliga oklarheter i den föreslagna regleringen.

YTTRANDE

I promemorian föreslås att 6 kap. 1 § i förordningen om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 ska ha följande lydelse.

”Den som inom ramen för en verksamhet som bedrivs yrkesmässigt, använder eller upplåter en lokal eller ett annat utrymme inomhus för en tillställning eller någon annan liknande privat sammankomst, får endast använda eller upplåta lokalen eller utrymmet till en sammankomst med högst åtta deltagare.”

Av promemorian (s. 18-20) framgår bl.a. följande. Exempel på sammankomster som omfattas är fester med anledning av högtider eller födelsedagar och studentfester. Huvudsyftet med sammankomsten är således det sociala umgänget. Det innebär att bröllopfester och dopfester omfattas, men inte vigsel- eller dopceremonier och begravningar. Det är den som yrkesmässigt använder eller upplåter lokaler eller andra utrymmen inomhus som har att se till att de inte används eller upplåts till en tillställning eller någon annan liknande privat sammankomst som har fler än åtta deltagare. Bestämmelsen kan t.ex. omfatta verksamhet som bedrivs av aktiebolag, handelsbolag, enskilda näringsidkare, ekonomiska föreningar, ideella föreningar, stiftelser och trossamfund, under förutsättning att den verksamhet som bedrivs är att anse som yrkesmässig. Exempel på lokaler som kommer att omfattas av deltagarbegränsningen är festlokaler som hyrs ut på kommersiell grund, gemensamhetslokaler i hyres- och bostadsrättsfastigheter, föreningslokaler samt lokaler som tillhör universitet, högskolor och studentkårer. En förutsättning är dock att

lokalen används eller upplåts för en sådan privat sammankomst som avses i bestämmelsen.

I promemorian (s. 20) noteras att det inte är ovanligt att privata sammankomster hålls på restauranger och andra serveringsställen men att serveringsställen inte omfattas av bemyndigandet i 11 § i förslaget till covid-19-lag och därför inte träffas av detta förslag till begränsning i promemorian.

Visita anser att den föreslagna lydelsen av 6 kap. 1 § i den aktuella förordningen är sådan att bestämmelsens räckvidd på flera sätt är oklar. Visita motsätter sig därför att bestämmelsen införs i förordningen i föreslagen utformning.

Det framstår som oklart vad som i bestämmelsen närmare avses med ”använder eller upplåter en lokal eller ett annat utrymme inomhus för en tillställning eller någon annan liknande privat sammankomst”. Fråga uppkommer i det sammanhanget exempelvis om en konferens för ett företag eller en förening i en lokal som inte utgör del av serveringsstället på exempelvis ett hotell eller en konferensanläggning faller in under bestämmelsen och därmed skulle träffas av begränsningen till högst åtta deltagare. Detta tycks inte vara avsikten eftersom det av promemorian framgår att bestämmelsen är avsedd att träffa sådana sammankomster där det sociala umgänget är huvudsyftet och snarast tycks ta sikte på olika typer av fester. Frågan är dock hur detta ska avgöras och bedömas och otydlighet råder onekligen.

Visita noterar i detta sammanhang att även Lagrådet i sitt yttrande över lagrådsremissen med förslag till covid-19-lag framhöll särskilt att det framstår som oklart vad ”tillställning eller någon annan liknande privat sammankomst” egentligen omfattar. I lagrådsremissen (s. 45 och s. 97) angav regeringen att ”Regleringen bör omfatta sociala arrangemang som är en del av enskilda personers umgängesliv. Det kan t.ex. vara fråga om födelsedagsfester och studentfester. Regeringen anser att uttrycken tillställning och någon annan liknande privat sammankomst bör användas i lagtexten för att avse detta”. I propositionen med förslaget till covid-19-lag anges (prop. 2020/21:79 s. 47) att ”Regleringen bör enligt regeringens mening omfatta tillställningar och andra liknande privata sammankomster. Det valda uttrycket innebär att t.ex. middagar, födelsedagsfester och studentfester kommer att omfattas”.

Visita ser det som orimligt att införa en reglering som är utformad så att den enskilt riskerar att komma att uppfattas eller tolkas som att konferenser och liknande sammankomster för exempelvis företag, föreningar eller andra sällskap med fler än åtta deltagare inte skulle kunna genomföras under säkra och kontrollerade former på hotell, konferensanläggningar och liknande. En sådan ordning skulle på ett oacceptabelt sätt drabba företagen i en redan enormt hårt drabbad näring ytterligare. Bestämmelsens avsedda räckvidd behöver därför förtydligas i förordningen.

Av nu angivna skäl avstyrker Visita med kraft att 6 kap. 1 § i förordningen om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 genomförs i den föreslagna lydelsen. För det fall en bestämmelse med liknande innebörd bedöms vara nödvändig måste det klargöras mycket tydligt i förordningstexten att den inte omfattar vare sig privata sammankomster på serveringsställen eller konferenser och liknande privata arrangemang på hotell och konferensanläggningar.

Med vänlig hälsning



Jonas Siljhammar
VD



Stefan Lundin
Chefsjurist